

Rozhovor s emeritním rektorem Zdeňkem Vostrackým

Řídit univerzitu je jako kolektivně řídit autobus

Zdeňek Vostracký nastoupil do funkce rektora sedm let po vzniku univerzity a setrval v ní po dvě funkční období až do roku 2004. Na univerzitu přišel z podniku ŠKODA, kde řadu let po roce 1989 působil v nejvyšších funkcích. Univerzitní prostředí mu ale neznámé nebylo, externě vyučoval na elektrotechnické fakultě již od roku 1967, kde i po skončení funkce nadále působí pedagogicky a vědecky. Vedl celkem 11 výzkumných a vývojových projektů a pod jeho vedením úspěšně ukončilo 12 studentů doktorská studia.

Řadu let jste pracoval v podniku Škoda. Daly se vaše zkušenosti nabyté v průmyslu uplatnit při řízení univerzity?

Samozřejmě, že obě prostředí jsou velmi rozdílná a specifická. Univerzita má velké spektrum a rytmus činností a vnitřní liberální samosprávné prostředí. Demokratické principy na univerzitě jsou podobné jako v politice. S určitou dávkou nadsázky lze přirovnat řízení univerzity k řízení autobusu plného svobodomyšlných studentů a ovládaného kolektivně, přičemž motorem jsou pedagogové, volant drží v rukou fakulta, brzdu ovládá akademický senát, plynový pedál ovládá ministerstvo, správní rada pak řazení rychlostí, světla jsou v pravomoci vědecké rady. Rektorovi pak zbývá k řízení často jenom spojka. Ale to není vůbec málo, protože bez spojky se vozidlo nedá ani rozjet, ani dobře řadit rychlostí.

A jaká byla nyní, zpětně hodnoceno, vaše jízda?

Hodnocení práce přísluší akademické obci. Musím nejdříve poznamenat, že po zvolení do funkce se může zdát, že člověku jsou připnuta křídla, ale já jsem to vnímal současně jako připnutí okovů obrovské odpovědnosti. Měl jsem kolem sebe schopné spolupracovníky, zejména prorektory, děkany, zkušené pracovníky sekretariátu, akademické pracovníky i zaměstnance provozních útvarů. Funkce rektora ale bere čas, protože je spojena s řadou manažerských, administrativních a společenských povinností. Čas na vědeckou práci a na studenty jsem nacházel často až po šesté hodině večerní a pracovní soboty nebyly výjimkou. Rektorské období jsem se pokusil podrobněji popsat v knize „Rektorem v taláru a bez taláru“.

Co pro vás bylo největším úspěchem ve funkci rektora?

Každý úspěch, kterého se dosáhlo, nebyl můj osobní, ale byl úspěchem celého vedení! Navázal jsem na vizi mého předchůdce Jiřího Holendy a měli jsme zastání i na ministerstvu v osobě Josefa Průši. Bylo založeno výzkumné centrum NTC, fakulta humanitních studií (zárodek budoucí filozofické fakulty) a připraven vznik Ústavu umění a designu, ostatní fakulty se úspěšně rozvíjely. Určitě jsem měl velikou radost z realizace staveb. Zejména se podařilo postavit budovu pro elektrotechnickou fakultu, která získala ocenění Stavba roku Plzeňského kraje. Celý proces, od výběrového řízení projektu až po dokončení stavby, proběhl neuvěřitelně dobře po stránce finanční i termínové. Podařilo se nám také rozšířit a modernizovat budovu menzy, vybudovat nástavbu pro fakultu aplikovaných věd, připravit opravu a rekonstrukci budovy fakulty právnické v sadech Pětatickáků a mnoho oprav budov univerzity v Plzni i v Chebu. V akademickém světě byla univerzita vnímána velmi dobře.

A u čeho naopak máte pocit, že se nepodařilo?

Vize musí být výzvou a ne jen přízemním plánem. Je proto zřejmé, že se v daném čase nepodařilo vše uskutečnit. Z oblasti výstavby jsme měli ještě záměr rekonstrukce zámečku Nečtiny jako střediska pro mezinárodní kontakty i pro doktorandy. Pokud bych měl jmenovat jeden záměr, který se nepodařilo uskutečnit, tak to bylo prosazení změny názvu univerzity.

A jaký název by podle vás naší univerzity slušel nejvíc?

Podle mého názoru by bylo vhodné, aby univerzita nesla jméno významné osobnosti spjaté s regionem.

Jmenování Zdeňka Vostrackého rektorem v roce 1998.

Rektor Zdeňek Vostracký vítá na univerzitě v roce 2003 prezidenta Václava Klause.

Zdeňek Vostracký se s kanadskou velvyslankyní Margaret Huber v roce 2003 zúčastnil 9. ročníku Běhu Terryho Foxe.

Uvažoval jsem o univerzitě Václava II., Křižíkově univerzitě, ale nejvíce o Hlávkově univerzitě. Josef Hlávka je osobností mezinárodního významu. Dodnes je „živá“ nejstarší česká nadace Nadání Josefa, Marie a Zdenky Hlávkových, založená již 25. ledna 1904.

Co byste na závěr popřál univerzitě k jejím 25. narozeninám?

Vycházím ze slov, jež byla inspirací při zakládání univerzity: „Universitas magistrorum et scholarium“. Rozumí se tím hledání pravdy v tvůrčí dílně a ve společnosti vyučujících a studentů. Posláním univerzity je poznávat v tomto společenství zákonitosti, jež přispívají k porozumění vývoje materiálního světa, a rovněž poskytovat odpovědi na smysl života. Přeji naší univerzitě, aby tyto cíle naplnila. Ať plody její práce povznášejí město Plzeň i kraj a její dobrá pověst přesahuje hranice!

Prof. Ing. Zdeňek Vostracký, DrSc., dr. h. c., Senior Member IEEE, FEng. (*1941) vystudoval VŠSE v Plzni, hodnost doktora věd obhájil na ČVUT v Praze, čestný doktorát obdržel v Londýně na Brunel University. V roce 1990 byl jmenován profesorem. V podniku ŠKODA Plzeň pracoval jako konstruktér, vědecký pracovník a v letech 1989 až 1992 zde byl předsedou představenstva. V roce 1998 byl zvolen do čela Západočeské univerzity a ve funkci rektora působil po dvě volební období, do roku 2004. Zabývá se elektroenergetikou a fyzikou plazmatu. Přednáší teorii elektrických přístrojů na Fakultě elektrotechnické ZČU, působí v Regionálním inovačním centru elektrotechniky, je garantem sekce ZČU v Centru kompetence „Pokročilé technologie pro výrobu tepla a elektřiny“. Je členem čtyř vědeckých rad, včetně Univerzity Karlovy v Praze. Po roce 1989 působil na třech zahraničních univerzitách a měl 20 přednášek ve 13 zemích, je autorem 4 knih a více než 130 článků, 33 patentů, 4 užitných vzorů a více než 30 esejů. Obdržel řadu vyznamenání.

Rektor v období

1. 3. 1998–28. 2. 2001

1. 3. 2001–28. 2. 2004